

АСТРОНОМСКО ДРУШТВО У ЗРЕЊАНИНУ

КРСТЕ НАУМОВСКИ и МИША БРАЦИЋ

*Астрономско друштво „Милутин Миланковић“ Зрењанин,
Зрењанинска гимназија, Гимназијска 2, Зрењанин, Југославија*

Зрењанин је школски центар Баната са 8 средњих, 25 основних школа и два факултета. Неколико хиљада младих Зрењанинаца студира у Београду или Новом Саду, али је непрекидно у вези са својим родним градом. Зрењанин је образовни, културни, правни, политички и економски центар Баната. Ту се сучељавају и заједно вековима живе различити етнички, језички и културни људски ентитети и највише што су једно другом узимали или давали су њихове баштине. Зрењанин је одувек важио као значајна културна средина са грађанским обележјима.

Зрењанин има дипломираних астронома, астронома аматера и млади нараштај који се под утицајем тенденција у друштву и образовању, интересује за астрономију. То није тренутно стање, то је стање које је било, јесте и биће, јер се код нас увек *румено наслања на румено*.

У полупречнику од 100 km од Зрењанина налазе се четири опсерваторије: београдска, новосадска, темишварска и сегединска, а Зрењанин до скоро није имао ни астрономско друштво. Вероватно је близина великих центара условила да зрењанински астрономи не делују организовано због тога што су своје потребе задовољавали у Београду, Новом Саду или Пешти. Потреба за тим данас постоји, јер је већа популација заинтересованих и ситуација је у многоме другачија.

Имајући ово у виду, група ентузијаста је 1996. године основала Астрономско друштво. Дали смо му име нашег познатог научника и астронома Милутина Миланковића. Седиште Друштва је у Зрењанинској Гимназији. Одмах по оснивању показало се да су процене о великом интересу за астрономију биле оправдане, јер нам се пријавило више стотина заинтересованих ученика основних и средњих школа, студената и грађана. Наравно, по принципу природне селекције број чланова је брзо опао. Разлог губљења интереса је био у томе што Друштво у почетку није имало неопходне и довољно квалитетне инструменте, није било довољно атрактивно, а било је и слабости у организацији рада.

Циљ Друштва је да:

- окупи све ученике, студенте и грађане заинтересоване за астрономију;
- ради на популаризацији астрономије;
- младе уводи у основе научне методе;
- школама и целој средини буде један нови квалитативни образовни и културни ресурс;
- оплемени своју средину;
- младима да један нови садржај;
- на организован начин сви заинтересовани за ову и сродне науке буду у жижи научних збивања.

У том контексту Друштво је до сада организовало посматрање комете Хијако Таке, помрачења Сунца и Месеца, посматрање планета и двојних звезда. Одржали смо серију предавања о основима астрономије у циљу информисања и едукације чланова.

За сад смо остварили сарадњу са школама и нашим факултетом. Планирамо да остваримо интерактивну комуникацију и сарадњу са астрономским друштвима и опсерваторијама, факултетима и институтима и другим релевантним и компатибилним правним и физичким лицима у земљи и иностранству. Успоставили смо контакт са околним астрономским друштвима.

Друштво има за циљ да уреди и организује астрономску опсерваторију која треба да обезбеди: посматрање и снимање небеских тела, обраду података, примену савремене методологије научног рада, едукацију чланова и других заинтересованих лица.

Након прегледа могућих објеката у непосредној околини града определили смо се за водоторањ у комплексу дворца Каштел-Ечка. Ако се адаптира на одговарајући начин, овај објекат је идеалан за астрономску опсерваторију. Подигнут је 1817. године у облику средњовековне куле ради снабдевања водом властелинског дворца. Грађен је од тврдог материјала, има довољну висину, а на врху се налази тераса оивичена оградом у облику пушкарница, где би се урадила астро-купола. Унутрашњост је довољно пространа да се у три нивоа уреде учионица, медијатека, канцеларија, фотолабораторија и друге пратеће просторије. Дворац Каштел-Ечка, својом архитектуром оплемењује околину, а својим туристичким и угоститељским садржајима пружао би опсерваторији и Друштву широке могућности у организацији семинара, смештаја и исхране истраживачких група, и слично. Послови Друштва на анимирању одређених кадрова, стручних потенцијала, компетентних лица и институција за реализацију овог пројекта су примарни и већ су у току.

Едукација чланства и сарадња са школама најпримарнији нам је посао. Циљ нам је да се у Друштву и опсерваторији не окупља само група ентузијаста, већ млади истраживачи, који ће у континуитету и перманентно, тимски или индивидуално да обављају одређена истраживања из астрономије и сродних наука. Под руководством ментора, по савременим наставним обрасцима, ови би млади људи стекли основна знања из научне методологије, што би им било од велике помоћи у, евентуално, даљем

научном раду и у свакодневном животу.

Проблематика која нас од почетка нашег рада прати је материјалне природе. Радимо са позајмљеним инструментима и опремом. Недостатак сопственог простора отежава нам, генерално, организацију рада и комуникацију.

Осећамо потребу за постојањем Асоцијације астронома, астронома аматера и астрономских друштава на нивоу земље. Многи проблеми који се јављају, нарочито младим астрономским друштвима, могли би да се у потпуности реше, избегну или ублаже. Мање би било непотребног лутања. Било би рационалније. Асоцијација би омогућила интеграцију, комуникацију, информацијску повезаност, рад на заједничким пројектима и програмима, размену опреме, искуства и стручњака, помоћ у едукацији чланства. Као младо Друштво, недостатак информација, сугестија и сл., нас успорава и наноси штету.

ASTRONOMICAL SOCIETY IN ZRENJANIN

KRSTE NAUMOVSKI and MIŠA BRACIĆ

*Astronomical society „Milutin Milanković“ Zrenjanin,
Gymnasium of Zrenjanin, Gimnazijska 2, Zrenjanin, Yugoslavia*

The Astronomical Society „Milutin Milanković“ was established in Zrenjanin at the beginning of 1996. At first the Association rallied about a hundred astronomy lovers and supporters, mostly students. A project was made immediately the water works tower in the suburb of the town to adapt for an astronomical observatory. It is estimated that the project will be realized in the next two years. The programme of the Society includes the cooperation with elementary and high schools and astronomical societies in the country and abroad.